EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 26.7.2022.
COM(2022) 355 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o provedbi Uredbe (EZ) br. 453/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o tromjesečnim statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima u Zajednici

1. UVOD

1.1. Kontekst

Statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima bilježi se broj slobodnih radnih mjesta u određenom trenutku, odnosno dio potražnje za radnom snagom koji nije obuhvaćen ponudom radne snage. Oni stoga pružaju ključne informacije o mogućim razlikama između ponude i potražnje radne snage, uključujući neusklađenost ponude i potražnje na tržištu rada, koja se javlja kad vještine ili lokacija osoba koje traže posao ne odgovaraju očekivanjima mogućih poslodavaca.

Uredbom (EZ) br. 453/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o tromjesečnim statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima u Zajednici[1] („Uredba o statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima") utvrđen je okvir za izradu i ocjenu kvalitete tromjesečnih statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima.

Člankom 10. Uredbe o statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima propisuje se da Komisija do 24. lipnja 2010. i svake tri godine nakon toga dostavlja izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi Uredbe. Svrha je tog izvješća ocijeniti kvalitetu statističkih podataka koje dostave države članice i podataka europskih agregata. Nadalje, utvrđuju se i predstavljaju područja u kojima su u budućnosti moguća poboljšanja.

Ovo je peto izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću[2]. Izvješće se temelji na iskustvima dostave podataka svaka tri mjeseca i dokumentaciji koju su države članice dostavile u svojim godišnjim izvješćima o kvaliteti. Ovo je izvješće usmjereno na kvalitetu statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima koji su zaprimljeni nakon prethodnog izdanja. U izvješću se razmatraju statistički podaci o slobodnim radnim mjestima poslani Komisiji za referentna tromjesečja od prvog tromjesečja 2019. do četvrtog tromjesečja 2021.

1.2. Pravni okvir

Radi dopune općeg okvira utvrđenog Uredbom o statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima Komisija je donijela dvije provedbene uredbe:

– Uredbu Komisije (EZ) br. 1062/2008[3], kojom se definiraju postupci za desezoniranje koji se primjenjuju od prvog tromjesečja 2014., struktura i sadržaj godišnjih izvješća o kvaliteti koje države članice trebaju dostaviti Komisiji te datumi njihove dostave, i

– Uredbu Komisije (EZ) br. 19/2009[4], kojom se definira pojam „slobodno radno mjesto" te utvrđuju rokovi za dostavu podataka i razdoblja koja trebaju biti obuhvaćena prvim

[1] SL L 145, 4.6.2008., str. 234.

[2] Vidjeti prethodno izvješće COM(2019) 368 od 13. kolovoza 2019.

[3] Uredba Komisije (EZ) br. 1062/2008 od 28. listopada 2008. o provedbi Uredbe (EZ) br. 453/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o tromjesečnim statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima u Zajednici, u vezi s postupcima za desezoniranje i izvješćima o kvaliteti (SL L 285, 29.10.2008., str. 3.).

[4] Uredba Komisije (EZ) br. 19/2009 od 13. siječnja 2009. o provedbi Uredbe (EZ) br. 453/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o tromjesečnim statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima u Zajednici, u vezi s definicijom slobodnog radnog mjesta, referentnim datumima za prikupljanje podataka, specifikacijama prijenosa podataka i studijama izvedivosti (SL L 9, 14.1.2009., str. 3.).

dostavljenim skupom podataka. U Prilogu tom zakonodavnom aktu navode se države članice koje provode studije izvedivosti i područja obuhvaćena tim studijama.

U skladu s prethodno navedenim zakonodavstvom sve države članice obvezne su dostavljati vremenske nizove o ukupnom broju slobodnih radnih mjesta i broju popunjenih radnih mjesta u njima počevši od prvog tromjesečja 2010. Podatke bi trebale dostaviti najkasnije 70 dana od završetka tromjesečja (T + 70). Osim toga, države članice čiji ukupni broj zaposlenika premašuje 3 % ukupnog broja zaposlenika u EU-u obvezne su slati početne procjene najkasnije 45 dana od završetka tromjesečja (T + 45).

Države članice obvezne su dostaviti broj slobodnih i popunjenih radnih mjesta za sve poslovne jedinice i prema ekonomskoj djelatnosti za svako područje klasifikacije NACE Revision 2 (NACE Rev. 2)[5]. Međutim, u Uredbi o statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima navedeno je da bi države članice koje imaju poteškoće pri dostavljanju podataka o malim poduzećima (koja su definirana kao jedinice s manje od 10 zaposlenika) i područjima klasifikacije NACE Rev. 2 od O do S[6] (u kojima su glavne djelatnosti javna uprava, zdravstvena zaštita i obrazovanje) trebale provesti studije izvedivosti.

Iako su te studije izvedivosti nekim državama članicama omogućile da u potpunosti obuhvate gospodarstvo, to još nije slučaj za tri države članice (Danska, Francuska i Italija). Podaci za te države nisu u potpunosti usporedivi s podacima za ostatak EU-a. I u Francuskoj i u Italiji javne institucije nisu obuhvaćene u sektorima javne uprave, obrazovanja i zdravstvene zaštite (NACE Rev. 2, područja O, P i Q). Nadalje, u Francuskoj su u ankete uključene samo jedinice s 10 ili više zaposlenih, dok su u Danskoj obuhvaćene samo jedinice u okviru poslovnog gospodarstva (NACE Rev. 2, područja od B do N).

Od posljednjeg izvješća Italija i Malta počele su prenositi podatke o slobodnim radnim mjestima za poduzeća svih veličina, uključujući poduzeća koja imaju od 1 do 9 zaposlenika. Zahvaljujući tome Malta sad u punom opsegu obuhvaća statističke podatke o slobodnim radnim mjestima.

Ostatak izvješća strukturiran je kako slijedi: u 2. odjeljku izlaže se napredak u provedbi Uredbe o statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima ostvaren u posljednje tri godine, u 3. odjeljku analizira se glavni utjecaj krize uzrokovane bolešću COVID-19 na statističke podatke o slobodnim radnim mjestima, dok se u 4. odjeljku ocjenjuje kvaliteta statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima. Konačno, u 5. odjeljku navode se zaključci i predlažu rješenja kako bi se u budućnosti još uspješnije odgovorilo na očekivanja korisnika.

---

[5] Uredba (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Revision 2 te izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3037/90 kao i određenih uredbi EZ-a o posebnim statističkim područjima (SL L 393, 30.12.2006., str. 1.).

[6] Obuhvaćaju: javnu upravu i obranu, obvezno socijalno osiguranje (područje O), obrazovanje (područje P), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (područje Q), umjetnost, zabavu i rekreaciju (područje R) i ostale uslužne djelatnosti kao što su djelatnosti članskih organizacija, popravak računala i predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo te ostale osobne uslužne djelatnosti (područje S).

2. OPĆI NAPREDAK OSTVAREN OD ZADNJEG IZVJEŠĆA

Nije bilo zakonodavnih promjena od donošenja zadnjeg izvješća 2019.

S obzirom na postupak izrade uveden je niz poboljšanja u lanac izrade statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima, kako je podrobnije opisano u nastavku.

2.1. Standardi za prikupljanje podataka

Sve države članice dostavile su statističke podatke o slobodnim radnim mjestima koristeći se strukturom podataka u skladu sa standardom za razmjenu statističkih podataka i metapodataka (SDMX)[7] i međunarodno dogovorenim popisima oznaka (dostupnima na internetu u posebnom registru)[8]. Isto kodiranje upotrijebljeno je u Eurostatovoj bazi statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima i radi prijenosa statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima Europskoj središnjoj banci.

Od prijenosa statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima za referentno treće tromjesečje 2021. (početne i konačne procjene) države članice počele su upotrebljavati verziju 2.3. Definicije strukture podataka, koja se koristi u prijenosima statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima u formatu SDMX, a koja uključuje i novu klasifikaciju prema NUTS-u[9].

Upotrebom standarda SDMX za prijenos podataka izbjegavaju se dvosmislenosti i nesporazumi s državama članicama te se pojednostavnjuje postupak provjere valjanosti podataka, zbog čega je prikladan za automatizaciju.

2.2. Provjera valjanosti podataka

Valjanost podataka sustavno se provjerava novim alatom, kojim se ispituje ispunjavaju li korištene oznake i strukture podataka dogovorene standarde SDMX za prijenos podataka. Time se pojednostavnjuje postupak izrade i smanjuje rizik od pogrešaka koje proizlaze iz pogrešnog kodiranja. Ako prenesena datoteka nije u skladu sa standardima SDMX koji su na snazi, ona se automatski odbija. Sve države članice e-poštom dobivaju obavijest o uspješnom odnosno neuspješnom prijenosu, a izvješću o IT provjeri valjanosti mogu pristupiti putem mrežne usluge.

Od posljednjeg izvješća Eurostat je prilagodio postupak izrade kako bi obrađivao sve vrste formata SDMX, kompaktnih ili generičkih.

Nadalje, za svaki tromjesečni prijenos Eurostat obavlja provjere vjerodostojnosti tako da uspoređuje podatke tijekom vremena i po ekonomskim djelatnostima iz klasifikacije NACE Rev. 2. U slučaju znatnih promjena na tromjesečnoj osnovi u broju popunjenih odnosno

[7] https://sdmx.org/ (dostupno samo na engleskom jeziku).
[8] https://webgate.ec.europa.eu/sdmxregistry/ (dostupno samo na engleskom jeziku).
[9] Uredba (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o uspostavi zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (NUTS) (SL L 154, 21.6.2003., str. 1.).

slobodnih radnih mjesta Eurostat traži od država članica da potvrde podatke ili ponovno dostave ispravljenu podatkovnu datoteku. Kad se u pojedinom području NACE-a otkriju velike revizije ili iznenadne promjene, one se sustavno provjeravaju s predmetnim državama.

2.3. Desezoniranje

U skladu s člankom 1. Uredbe Komisije (EZ) br. 1062/2008 države članice obvezne su prenositi i desezonirane podatke. Te podatke o slobodnim i popunjenim radnim mjestima obvezno je dostavljati barem za pojedinačna/zbirna područja klasifikacije NACE Rev. 2 od B do E, F, od G do I, J, K, L, od M do N, od O do Q i od R do S. Eurostat upotrebljava dostavljene podatke o desezoniranim slobodnim i popunjenim radnim mjestima kako bi izračunao desezonirane stope slobodnih radnih mjesta kao omjer.

Na razini EU-a i razini europodručja popunjena i slobodna radna mjesta najprije se zbrajaju za sve države članice te se zatim desezoniraju (izravno desezoniranje).

Eurostat objavljuje desezonirane europske agregate uz nedesezonirane podatke (vidjeti odjeljak 4.5.).

Eurostat je poboljšao prilog nacionalnim izvješćima o kvaliteti koji se odnosi na desezoniranje. U tom se ažuriranom prilogu posebno opisuju korišteni modeli desezoniranja, otkrivene netipične vrijednosti, omjer prilagodbi i volatilnost rezultata.

3. UTJECAJ KRIZE UZROKOVANE BOLEŠĆU COVID-19

3.1. Anketa među državama članicama

U ožujku 2020. Eurostat je proveo anketu kako bi države izvijestile o glavnim teškoćama u prikupljanju podataka s kojima su se susrele od početka pandemije. Najčešća teškoća priopćena u anketi bila je niža stopa odaziva poduzeća zbog zatvaranja i novih načina rada (skraćeno radno vrijeme, rad na daljinu itd.), što je potvrđeno u datotekama s metapodacima za prvo i drugo tromjesečje 2020.

Iako je u većini država članica kriza uzrokovana bolešću COVID-19 započela sredinom ožujka 2020., njezin je utjecaj rijetko bio vidljiv u podacima za prvo tromjesečje 2020., što je ovisilo o referentnom datumu za prikupljanje statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima. Kao što se moglo očekivati, većina država zabilježila je pad stope slobodnih radnih mjesta u odnosu na prethodnu godinu za drugo tromjesečje 2020.

3.2. Utjecaj na prijenos podataka

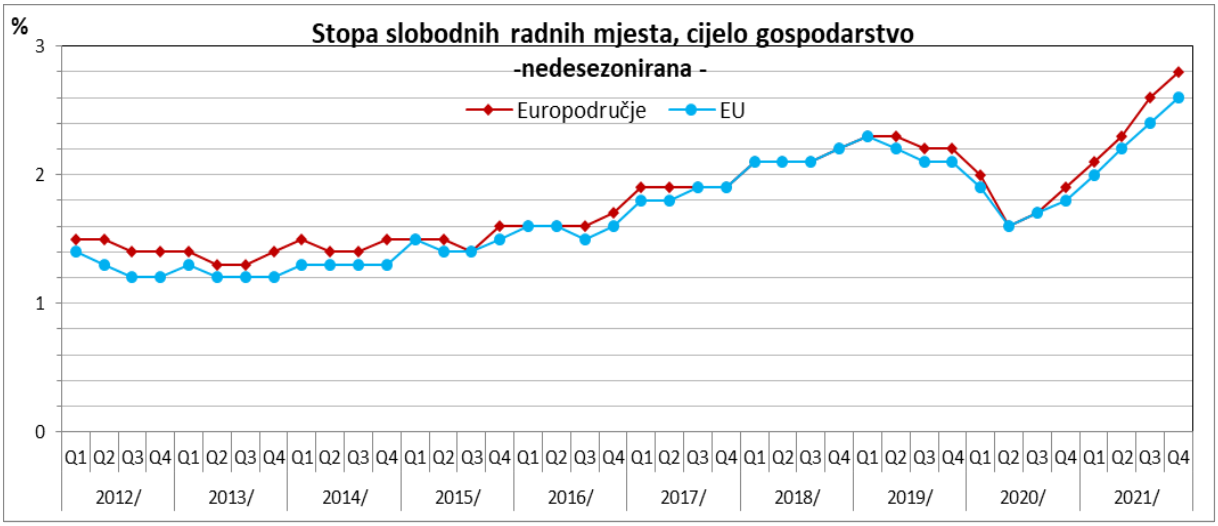
Unatoč tim preprekama gotovo sve države članice na vrijeme su prenijele i objavile statističke podatke o slobodnim radnim mjestima za referentno prvo i drugo tromjesečje 2020.

Samo Francuska nije mogla prenijeti podatke iz prvog tromjesečja 2020., a nastavila je prijenos za referentno razdoblje drugog tromjesečja 2020. Italija je uspjela poslati konačne podatke na vrijeme za priopćenja o prvom i drugom tromjesečju 2020., ali ne i za odgovarajuće ranije početne procjene.

3.3. Kretanja statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima

Kao što je prikazano u grafikonu u nastavku, u razdoblju prvog i drugog tromjesečja 2020. najprije je zabilježen nagli pad stope slobodnih radnih mjesta i u europodručju i u EU-u. Od trećeg tromjesečja 2020. nadalje postupno se oporavljala te je u četvrtom tromjesečju 2021. dosegnula 2,6 % za EU, što je za 0,3 postotna boda više od najviše vrijednosti zabilježene u prvom tromjesečju 2019.

Kad je riječ o pojedinačnim ekonomskim djelatnostima, najveći porast statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima u usporedbi s razinama prije pandemije zabilježen je u sljedećim područjima NACE-a: J („Informacije i komunikacija”), N („Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti”, uključujući i agencije za privremeno zapošljavanje), I („Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane”) i C („Prerađivačka industrija”)[10].

4. KVALITETA PODATAKA

U ovom se dijelu izvješća razmatraju sve dimenzije kvalitete europskih statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima: relevantnost, preciznost, pravodobnost, točnost, koherentnost i usporedivost.

4.1. Relevantnost

Prikupljanje statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima važno je za ekonomsku analizu jer je to jedini izvor podataka kojim se mjeri nezadovoljena potražnja za radnom snagom. Tromjesečnim podacima o slobodnim radnim mjestima koriste se Komisija (Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje te Glavna uprava za gospodarske i financijske poslove) i Europska središnja banka radi praćenja kratkoročnih kretanja u poslovnom ciklusu i na tržištu rada. Stopa slobodnih radnih mjesta jedan je od glavnih

[10] Vidjeti: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/jvs_q_nace2/default/table?lang=en (dostupno samo na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku).

europskih ekonomskih pokazatelja[11], koji su glavni izvor podataka za analizu i praćenje kratkoročnih cikličkih ekonomskih kretanja u EU-u, europodručju te u pojedinačnim državama članicama EU-a. Ona se smatra boljim pokazateljem od procjena kao što su pokazatelji nedostatka radne snage.

Statistički podaci o slobodnim radnim mjestima upotrebljavaju se i za analizu kretanja stope nezaposlenosti s pomoću Beveridgeove krivulje, kao što je učinjeno na primjer u zajedničkom izvješću Komisije o zapošljavanju[12], u gospodarskim prognozama Komisije za jesen 2021.[13] i u više analitičkih izvješća OECD-a.

Međutim, statistički podaci o slobodnim radnim mjestima bili bi još relevantniji da nema praznina u pogledu obuhvata malih poduzeća i područja klasifikacije NACE Rev. 2 od O do S, uključujući javne institucije. To bi, uz stopu, omogućilo i objavu broja slobodnih i popunjenih radnih mjesta, što trenutačno nije moguće jer gospodarstva EU-a nisu u potpunosti obuhvaćena.

Neke od država u kojima je gospodarstvo potpuno obuhvaćeno označuju broj popunjenih i slobodnih radnih mjesta povjerljivim. U trećem tromjesečju 2022. Eurostat će im se obratiti kako bi razmotrili moguće objavljivanje broja popunjenih i slobodnih radnih mjesta za ukupno gospodarstvo.

4.2. Preciznost

Za potrebe mjerenja preciznosti države članice izračunavaju koeficijente varijacije broja slobodnih radnih mjesta (nedesezonirane), uzimajući u obzir karakteristike svojeg nacionalnog nacrta uzorka. Koeficijentom varijacije standardna pogreška iskazuje se kao postotak procijenjene srednje vrijednosti. Tako se dobije mjerilo varijabilnosti procijenjenog broja slobodnih radnih mjesta. Prema izvješćima o kvaliteti za referentnu godinu 2020. koeficijenti varijacije za ukupni broj slobodnih radnih mjesta bili su ispod 15 % u svim državama članicama osim Irske, Grčke i Cipra[14].

Na preciznost procjena znatno utječu veličina uzorka i stopa odaziva. Prema izvješćima o kvaliteti država članica veličina uzorka kretala se u rasponu od oko 2 500 poduzeća u Finskoj, 2 683 poduzeća u Malti, 3 300 poduzeća u Cipru, do oko 100 000 poduzeća u Poljskoj i 155 000 poduzeća u Njemačkoj[15].

---

11 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o statističkim podacima o europodručju – Prema poboljšanim metodologijama za statističke podatke i pokazatelje o europodručju, COM(2002) 661.

12 https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=hr&pubId=8351 (dostupno samo na engleskom jeziku).

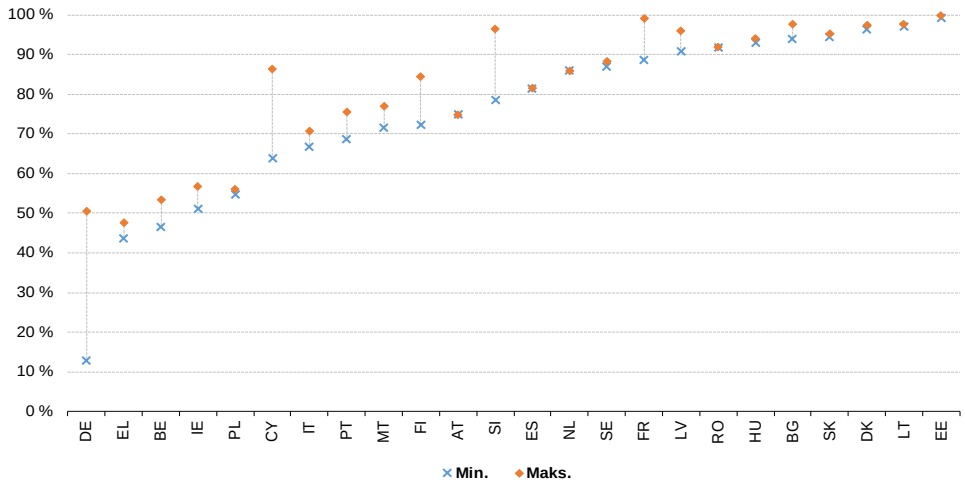
13 Vidjeti: Europska komisija, Glavna uprava za gospodarske i financijske poslove, *European economic forecast: Autumn 2021* (Europska gospodarska prognoza: jesen 2021.), 2021., https://data.europa.eu/doi/10.2765/199989 (dostupno samo na engleskom jeziku).

14 Vidjeti metapodatke o statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima: http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/jvs_esms.htm

15 To odgovara veličini uzorka za svako četvrto tromjesečje, kad se provodi cjelokupna poštanska anketa. Ostala tri tromjesečja ispituju se tako da se prate svi ispitanici koji su ispunili poštansku anketu.

Stopa odaziva kretala se u rasponu od 13 % u Njemačkoj[16] (za poštansku anketu provedenu u četvrtom tromjesečju), od 43 % do 48 % u Grčkoj (ovisno o tromjesečju) pa do 97 % ili više u Litvi i 99 % u Estoniji. Srednja stopa odaziva u državama članicama 2020. je i dalje je bila visoka te je iznosila od 79 % do 86 %, ovisno o tromjesečju.

Min./maks. stope odaziva
Referentna godina: 2020.

CZ, HR i LU: nije primjenjivo; anketa nije provedena, a administrativni podaci nisu korišteni.

Kad je riječ o revizijama, situacija se razlikuje u dvije objave stope slobodnih radnih mjesta, odnosno početnim i konačnim procjenama. Početne procjene, koje se objavljuju s rokom T + 50, mogu se revidirati do roka T + 78, kad se objavljuju konačne procjene. Iako početnim procjenama nisu obuhvaćene sve države članice, revidirane vrijednosti početnih procjena za europodručje i EU nisu premašile 0,1 postotni bod u referentnom razdoblju ovog izvješća.

Kad je riječ o konačnim procjenama koje se objavljuju do roka T + 78, revidirane vrijednosti mogu se mjeriti tako da se uspoređuju prvi i drugi prijenos statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima za određeno tromjesečje. Za europodručje i EU revidirane vrijednosti stope slobodnih radnih mjesta nikad nisu premašile 0,1 postotni bod u referentnom razdoblju ovog izvješća.

4.3. Pravodobnost i točnost

Pravodobnost prijenosa statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima bila je pretežito zadovoljavajuća i u početnoj procjeni i u konačnoj objavi. Države članice redovito se podsjećalo na važnost pridržavanja obveznih rokova za prijenos podataka o glavnim europskim ekonomskim pokazateljima, što uključuje statističke podatke o slobodnim radnim mjestima. Iako su kašnjenja povremeno zabilježena za Grčku, nije bilo strukturno zakašnjelih isporuka koje bi mogle spriječiti pravodobnu objavu statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima.

[16] U Njemačkoj anketa o slobodnim radnim mjestima nije obvezna, što objašnjava nisku stopu odaziva na poštansku anketu koja se provodi u četvrtom tromjesečju svake godine. Rezultati te ankete ponovno se ponderiraju s pomoću administrativnih podataka putem procjene poopćene regresije kako bi se ispravila svaka pristranost prouzročena neodazivom.

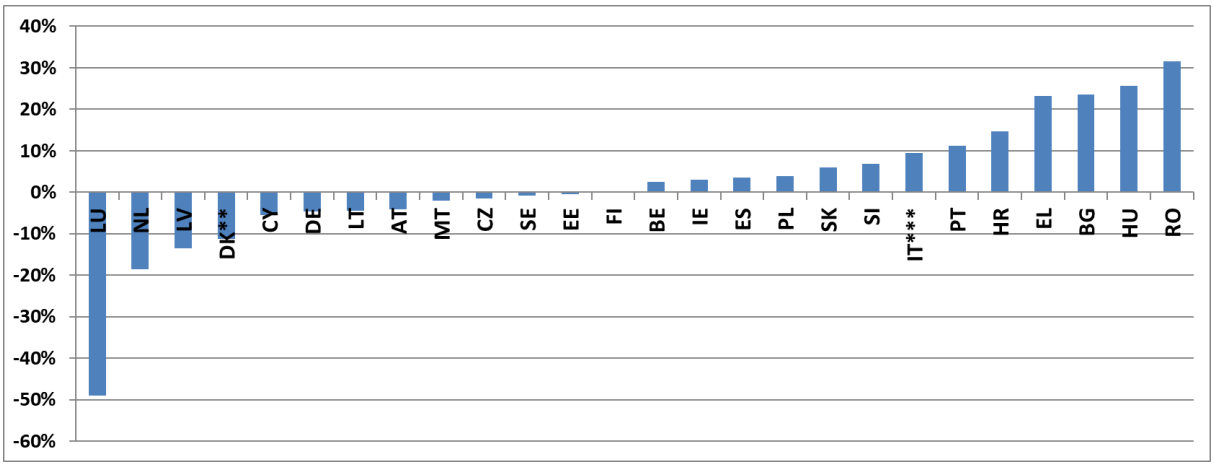
4.4. Koherentnost i usporedivost

Na europskoj razini ne postoji drugi usklađeni izvor za mjerenje nezadovoljene potražnje na tržištu rada koji bi se mogao koristiti za usporedbu sa statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima. Mnoge države članice računaju slobodna radna mjesta prijavljena javnim službama za zapošljavanje, ali je upotreba tih vrijednosti za procjenu dosljednosti statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima problematična. To je zato što ti podaci možda nemaju dostatni obuhvat jer je moguće da se javnoj službi za zapošljavanje ne prijave sva slobodna radna mjesta i/ili su prijavljeni podaci veći od stvarnog broja ako popunjena radna mjesta ostanu u administrativnom registru. Usto, statistički podaci o slobodnim radnim mjestima iz administrativnih izvora temelje se na nacionalnim definicijama, koje se razlikuju od jedne zemlje do druge.

Broj popunjenih radnih mjesta, koji je nazivnik u formuli za izračun stope slobodnih radnih mjesta, može se usporediti s podacima iz drugih izvora, a posebno s brojem zaposlenika navedenim u anketi o radnoj snazi. Ipak, pri usporedbama i naknadnim ocjenama razlika moraju se uzeti u obzir koncepcijske razlike među izvorima podataka te razlike koje se odnose na samu anketu. Naime, statistički podaci o slobodnim radnim mjestima procjenjuju se na temelju uzorka poduzećâ, dok se anketa o radnoj snazi temelji na uzorku kućanstava.

Kao što je prikazano u grafikonu u nastavku, razlika između broja zaposlenika zabilježenog u anketi o radnoj snazi i broja popunjenih radnih mjesta zabilježenog u statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima za cijelo gospodarstvo općenito se kreće od –20 % do +20 %, uz izuzetak Luksemburga (–49 %), Grčke (23 %), Bugarske (24 %), Mađarske (26 %) i Rumunjske (32 %).

Relativna razlika između broja zaposlenika (anketa o radnoj snazi) i popunjenih radnih mjesta (statistički podaci o slobodnim radnim mjestima) za područja NACE-a od B do S, godišnji podaci za 2020.*

* Nema podataka za FR; statistički podaci o slobodnim radnim mjestima u Francuskoj obuhvaćaju samo poduzeća s više od 10 zaposlenika i ne mogu se usporediti s podacima ankete o radnoj snazi.

** DK: usporedba za zbirna područja NACE-a od B do N.

*** IT: popunjena radna mjesta za područje O nisu zabilježena, a samo su vrlo djelomično zabilježena za područja P i Q. Stoga su u ovoj usporedbi s podacima ankete o radnoj snazi ta područja izostavljena.

Negativnu razliku izmjerenu za Luksemburg moguće je objasniti velikim udjelom prekograničnog rada, zbog čega dolazi do velikih odstupanja između domaćeg pojma tržišta rada koji se upotrebljava u anketi o radnoj snazi i nacionalnog pojma koji se primjenjuje u statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima: anketama o radnoj snazi ispituju se samo kućanstva rezidenata, dok statistički podaci o slobodnim radnim mjestima obuhvaćaju rezidentna poduzeća, uključujući njihove nerezidentne (tj. prekogranične) radnike.

U slučaju Grčke utvrđena razlika ukazuje na razlike između dvaju navedenih izvora s obzirom na metodologiju i definicije. Konkretno, podaci o slobodnim radnim mjestima obuhvaćaju samo poduzeća s tri ili više zaposlenika. Konačno, neka poduzeća možda neće biti obuhvaćena okvirom uzorkovanja jer su počela poslovati nakon ažuriranja poslovnog registra, zbog čega je procijenjeni broj radnih mjesta u određenoj mjeri prenizak.

Bugarska je u izvješću o kvaliteti navela da je definicija zaposlenika korištena u anketi o radnoj snazi šira od definicije koja se upotrebljava za statističke podatke o slobodnim radnim mjestima. To posebice obuhvaća osobe koje rade na temelju trgovačkog ugovora (ugovor za obavljanje određenog posla), one koje rade na temelju ugovora o upravljanju odnosno kontroli i one koje rade bez ikakvog ugovora. Usto, statistički podaci o slobodnim radnim mjestima ne uključuju vojno osoblje.

Statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima Mađarske nisu obuhvaćena poduzeća s manje od pet zaposlenika, što objašnjava dio zabilježene razlike.

Rumunjska je u svojem izvješću o kvaliteti objasnila da odstupanja između ankete o radnoj snazi i statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima koja se odnose na broj popunjenih radnih mjesta odražavaju činjenicu da podaci o popunjenim radnim mjestima prikupljeni metodama statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima ne uključuju sljedeće:

- osobe čiji je ugovor o radu privremeno obustavljen (zbog porodiljnog dopusta, roditeljskog dopusta, bolovanja ili neplaćenog dopusta, odnosno neke druge vrste odsustva),
- radna mjesta koja, premda su privremeno obustavljena, mogu postati slobodna i biti popunjena tijekom određenog razdoblja, i
- radna mjesta u oružanim snagama ili u neslužbenom sektoru gospodarstva.

Eurostat će zajedno s odgovornim nacionalnim tijelima prethodno navedenih zemalja i dalje nadzirati odstupanja između broja zaposlenika evidentiranog anketom o radnoj snazi i broja popunjenih radnih mjesta evidentiranog u statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima.

Važno je i da se uzmu u obzir slobodna i popunjena radna mjesta koja plaćaju agencije za privremeno zapošljavanje te da ih se pripiše području N klasifikacije NACE Rev. 2.

Konačno, kad je riječ o usporedivosti, svim državama članicama glavni je izazov obuhvatiti cjelokupno gospodarstvo u anketama o slobodnim radnim mjestima, odnosno uključiti mala poduzeća i područja klasifikacije NACE Rev. 2 od O do S, uključujući javne institucije. Italija i Malta dobro su napredovale od posljednjeg izvješća o napretku i njihovi statistički podaci o slobodnim radnim mjestima sad obuhvaćaju poduzeća s manje od 10 zaposlenika. Međutim, kao što je navedeno u odjeljku 1.2., podaci za Dansku, Francusku i Italiju još uvijek nisu u potpunosti usporedivi s podacima drugih država članica.

4.5. Dostupnost i jasnoća

Statistički podaci o slobodnim radnim mjestima dostupni su uobičajenim kanalima Eurostata za objavu informacija, odnosno u internetskoj bazi podataka i na internetskim stranicama Eurostata posvećenima objašnjenju statističkih podataka („Statistics Explained”)[17]. Na internetskim stranicama redovito se objavljuju informacije o stopi slobodnih radnih mjesta na razini europskih agregata i pojedinačnih država članica, uključujući grafikone o razvoju tijekom vremena. Budući da statistički podaci o slobodnim radnim mjestima pripadaju glavnim europskim ekonomskim pokazateljima, priopćenje se objavljuje svako tromjesečje[18].

Metapodaci koji su korisnicima dani kao dodatak objavama podataka ažurirani su na temelju godišnjih izvješća o kvaliteti koje su dostavile države članice. Oni se mogu pronaći na internetskim stranicama Eurostata[19].

[17] Vidjeti: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Job_vacancy_statistics i http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Job_vacancy_and_unemployment_rates_-_Beveridge_curve (dostupno samo na engleskom jeziku).

[18] Vidjeti kalendar objava za europske pokazatelje: https://ec.europa.eu/eurostat/news/euro-indicators/release-calendar (dostupno samo na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku).

[19] Vidjeti metapodatke o statističkim podacima o slobodnim radnim mjestima te izvješća o kvaliteti EU-a i nacionalna izvješća o kvaliteti: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/jvs_esms.htm (dostupno samo na engleskom jeziku).

5. ZAKLJUČCI

U protekle tri godine Eurostat je dodatno unaprjeđivao prijenos (uz potporu NZS-a), provjeru valjanosti i širenje europskih statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima. Kad je riječ o desezoniranju, Eurostat je od država članica prikupio detaljne metodološke informacije i stavio ih na raspolaganje korisnicima kao prilog godišnjim izvješćima o kvaliteti.

Kriza uzrokovana bolešću COVID-19 utjecala je na prikupljanje statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima, naročito kad je riječ o stopama odaziva. Međutim, sve države članice uspjele su na vrijeme prenijeti statističke podatke o slobodnim radnim mjestima, osim Francuske za jedno tromjesečje. Utjecaj na gospodarstvo bio je vidljiv u vremenskom nizu statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima: nakon znatnog pada u prvom i drugom tromjesečju 2020. stope slobodnih radnih mjesta oporavile su se i čak premašile razine zabilježene prije pandemije, posebno za područje J klasifikacije NACE Rev. 2 („Informacije i komunikacija”).

Unatoč krizi, europski agregati objavljeni su prema planu. Općenito govoreći, za europske agregate u početnim i konačnim procjenama zabilježene su samo manje revizije.

Kako bi se dodatno poboljšala usporedivost statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima među zemljama, važno je da sve države članice u potpunosti obuhvate javni sektor (u slučaju Danske i Italije) i mala poduzeća (u slučaju Francuske). Veći obuhvat omogućio bi i objavu broja slobodnih radnih mjesta za europske agregate, uz stopu slobodnih radnih mjesta. Eurostat će se tim pitanjem baviti blisko surađujući s predmetnim zemljama u okviru kontinuirane revizije zakonodavstva EU-a o statističkim podacima o poduzećima na tržištu rada.

Tim se projektom revizije nastoji ocijeniti i modernizirati cjelokupno zakonodavstvo EU-a u području statističkih podataka o poduzećima na tržištu rada. U području statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima Eurostat namjerava predložiti sljedeća poboljšanja:

- uklanjanje mogućih pristranosti obuhvaćanjem svih ekonomskih djelatnosti i veličina poduzeća, uključujući mala poduzeća s manje od 10 zaposlenika, javne institucije i javni sektor,
- uvođenje ciljnih vrijednosti preciznosti za broj slobodnih i popunjenih radnih mjesta, i
- navođenje u zakonodavstvu statističkih jedinica koje se koriste za prikupljanje statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima i njihovo ograničavanje na poduzeća i lokalne jedinice.

Dodatni prijedlozi mogli bi se dobiti iz javne rasprave provedene na internetskim stranicama Komisije Iznesite svoje mišljenje. To je bila prilika da svi dionici izraze svoju razinu zadovoljstva statističkim podacima o poduzećima na tržištu rada, uključujući statističke podatke o slobodnim radnim mjestima, i da predlože moguća poboljšanja.

Eurostat će i dalje redovito nadzirati usklađenost i kvalitetu statističkih podataka o slobodnim radnim mjestima s pomoću dostavljenih podataka i ostale nacionalne dokumentacije,

uključujući izvješća o kvaliteti, te će nastaviti pratiti to pitanje u suradnji s nacionalnim tijelima odgovornima za statistiku.